

1910 Frank Lloyd Wright: Organik mimarlık (alıntı)

1910 yılında Frank Lloyd Wright (d. 1867 ya da 1869, Richland Center, Wisconsin, ö. 1959 Taliesin West, Arizona) yayıncı Ernst Wasmuth'un çağrısı üzerine, *Toplu Yapıtları'nın* (1893-1910) ilk yayını denetlemek için Almanya'ya geldi. Harvard'da konuk profesörlük yapan Kuno Franck, Berlin'de ilgiyi Wright üzerine çekmişti. Wright'ın kendisinin önsöz yazdığı bu yayınlarda, değişik yaşam alanları arasında serbest mekan akışı, bir binanın L, X, ya da T biçiminde bir zemin planından organik olarak gelişmesi gibi mimarlık kavramları Avrupa'ya ciddi bir biçimde adım atmış oldu.

O halde, Organik Mimarlık çerçevesinde binayı, donanımdan, konumundan ve çevresinden ayrı olarak ele almak pek olanaklı değildir. Bu binaları ortaya çıkararak Ruh, tüm bu unsurların biraraya gelmesiyle oluşur. Yapının doğası bağlamında, bunların tümü öngörülmesi ve gereği yerine getirilmelidir. Ancak bunlar bitmiş ve kişiliğini bulmuş yapının içinde yalnızca birer ayrıntıya dönüşmelidir. Aydınlatma, ısıtma ve havalandırma bunlara eklenebilir ya da bunların dışında bırakılabilir. İskemleler, masalar, dolaplar, hatta bazen müzik aletleri bile binanın kendisine aittir, ona eklenti değil...

Bu yolla, insanın yaşam alanını kendi içinde uyumlu, anlamlı ve güzel çağdaş yaşamla sıkı biçimde ilişkili ve içinde yaşayanların bireysel gereksinimlerini özgürce ve kolayca karşılamalarını sağlayan, rengi, deseni ve doğasıyla işlevine uygun ve bu nitelikleriyle işlevini ifade eden tam bir sanat yapıtına dönüşürmek - işte Mimarlıkta modern Amerika'nın eline geçen fırsat. Gerçek bir kültürün gerçek temeli. Bu zamanımızın 'mülkiyet güdüsü'nü yüceltmek mi oluyor? Fakat bir kez yerleştirip de gözler önüne serilince, bu İdeal'in yeni bir Gelenek'e dönüşeceğine inanıyorum: bir gün içinde alışılmış biçimden ileriye doğru atılmış dev bir adım; o üslup ki konutu yalnızca bir mülkiyet unsuru, birbirinden ayrı odalar halinde düzenlenmiş bir hücreler topluluğunu, odaları ise niteliği iyi ya da kötü, ama kullanım rahatlığından uzak bir eşya kalabalığına çevirmişti. Bir organik birim olan bu çağdaş yapı, parçaların duvarsız bir biçimde biraraya gelmesinden oluşan eskinin karşıtıdır. Kuşkusuz burada bulduğumuz daha yüksek birlik ideali, kişinin çevresine onun yaşam biçimini yansıtmadan doğal, içten bir dışavurum biçimi. Bir sürü küçük şeyin uyumsuz birlikteliği yerine, tek büyük şey.